

Stockholm den 15 maj 2026

R-2026/0364

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LI2026/00074

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 10 februari 2026 beretts tillfälle att yttra sig över slutbetänkandet En ny viltförvaltningslagstiftning (SOU 2025:125).

Sammanfattning

Den idag gällande jaktlagen kan i ett flertal avseenden betraktas som omodern. Advokatsamfundet delar därför utredningens slutsats att regelverket är i stort behov av översyn.

I betänkandet förslås en ny samlad reglering av viltförvaltningen, med syfte att modernisera lagstiftningen och skapa en mer systematisk och tydlig reglering. Advokatsamfundet välkomnar i huvudsak förslaget och anser att det omfattar ett antal förbättringar. Som exempel kan nämnas att flera föreskrifter lyfts upp till lagnivå. Den nya strukturen och indelningen av jaktbrotten medför vidare att dessa blir tydligare och bör vara lättare att tillämpa i praktiken. Att överklaganden av vissa beslut överförs till domstol gynnar rättssäkerheten. Slutligen är kraven på skyndsamhet vid handläggning av mål om miniminivåer för stora rovdjur motiverade, givet de senaste årens utveckling i frågan.

Det är särskilt angeläget att de föreslagna reglerna om sanktionsavgifter utformas med en tydlig och konsekvent normgivningsstruktur. Förslaget aktualiserar vidare flera rättssäkerhetsfrågor, som enligt Advokatsamfundet inte har analyserats tillräckligt. Det

gäller särskilt frågan om vilka överträdelser som ska omfattas av sanktionsavgifter och hur dessa ska avgränsas i förhållande till straffrättsliga bestämmelser.

Advokatsamfundet är av uppfattningen att utredningens förslag innehåller ett antal brister och avstyrker därför förslaget i denna del.

I den föreslagna 12 kap. 3 § viltförvaltningsförordningen konstaterar Advokatsamfundet vidare att utredningen föreslår att begreppet ”hur många föryngringar” i nuvarande lagstiftning, ska ersättas av ”populationernas storlek och utbredning” vid rovdjursinventeringar. Det lämnas inte något motsvarande förslag om ändringar i viltskadeförordningen, vilket skapar bristande samordning i regelverket och ökad rättsosäkerhet. Under förutsättning att inte motsvarande justeringar görs i viltskadeförordningen avstyrker Advokatsamfundet förslaget.

Regleringen av transport av skjutvapen med motordrivet fordon i terräng är inte anpassad till de särskilda förutsättningar som gäller vid bedrivandet av renskötsel, vilket skapar oklarhet i tillämpningen och praktiska svårigheter för den berörda minoriteten. Den föreslagna 7 kap. 6 § avstyrks av detta skäl av Advokatsamfundet.

Utöver vad som anförs ovan har inte Advokatsamfundet någon erinran över förslagen i betänkandet.

Synpunkter

Normgivningsstruktur och delegation

Advokatsamfundet vill särskilt framhålla vikten av att den föreslagna regleringen utformas med en tydlig och konsekvent normgivningsstruktur. Av kommittédirektivet framgår att lagstiftningen ska präglas av enkelhet, tydlig systematik och ett korrekt genomförande av EU-rätten.

Utredningen innebär en omstrukturering av normgivningen på området, där vissa bestämmelser lyfts till lagnivå, samtidigt som ett stort antal frågor fortsatt föreslås regleras genom bemyndiganden till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Advokatsamfundet konstaterar att utredningen endast i begränsad utsträckning redovisar övergripande principer för hur fördelningen mellan lag, förordning och myndighetsföreskrifter ska ske. Detta är en brist som bör åtgärdas inom ramen för den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Det är särskilt angeläget att den föreslagna regleringen utformas med en tydlig och konsekvent normgivningsstruktur, eftersom bemyndigandena avser frågor som kan få direkt betydelse för enskildas rättigheter och skyldigheter. Som exempel kan nämnas villkor för jaktens bedrivande, jaktmetoder och andra förutsättningar för enskildas handlande. Det nu framförda gäller bland annat förslaget om sanktionsavgifter, där regeringen enligt förslaget ges möjlighet att närmare bestämma vilka överträdelse som ska omfattas av avgiftssystemet och vilka myndigheter som ska besluta om avgifter.

Sanktionsavgifter kan visserligen regleras genom bemyndiganden. Mot bakgrund av sin betungande och straffliknande karaktär ställer sådana avgifter emellertid höga krav på tydliga ramar i lag. Det bör därför framgå tydligare vilka typer av överträdelse som kan omfattas, hur systemet ska avgränsas i förhållande till de straffrättsliga sanktioner och vilka rättssäkerhetsgarantier som ska gälla vid beslutsfattandet. Enligt Advokatsamfundet riskerar den föreslagna ordningen annars att påverka förutsebarheten för enskilda och leda till en otydlig normstruktur. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av att regleringen i flera delar berör enskildas rättigheter och skyldigheter.

Advokatsamfundet avstyrker mot denna bakgrund förslaget om sanktionsavgifter.

Skyddsjakt

Advokatsamfundet konstaterar att utredningen enligt kommittédirektiven har haft möjlighet att behandla de praktiska svårigheter som uppstår vid skyddsjakt på stora rovdjur samt de konsekvenser som kan uppstå för enskilda när överträdelse av villkor för jakten inträffar vid sådan jakt.

Enligt Advokatsamfundet kvarstår dessa problem i stor utsträckning även i den föreslagna regleringen. De brister som finns i nuvarande lagstiftning har i allt väsentligt förts vidare till den nya jaktlagstiftningen, utan att närmare ha analyserats eller åtgärdats genom erforderliga förslag.

Rovdjursinventering

I fråga om den föreslagna rovdjursinventeringen i 12 kap. 3 § viltförvaltningsförordningen konstaterar Advokatsamfundet att utredningen föreslår att begreppet ”hur många föryngringar” ska ersättas av ”populationernas storlek och utbredning”. Utredningen anger att syftet med detta är att möjliggöra användningen av modernare

och mer resurseffektiva inventeringsmetoder, vilket också bedöms kunna underlätta för samebyarna.

Advokatsamfundet har inte i sig någon invändning mot att inventeringsmetoder utvecklas. Samfundet konstaterar dock att utredningen saknar en närmre analys av vilka rättsliga och praktiska konsekvenser förändringen kan få. Den nuvarande regleringen i viltskadeförordningen (2001:724) bygger uttryckligen på föryngring och förekomst. Ersättning för skador orsakade av rovdjur lämnas med utgångspunkt i antalet föryngringar eller regelbunden eller tillfällig förekomst inom en samebys betesområde (jfr. 5 och 6 §§). Såvitt framgår lämnar utredningen inte något förslag till motsvarande ändringar av viltskadeförordningen. Det anges vidare endast att vissa följändringar behöver göras i förordningen om vissa bidrag ur viltvårdsfonden.

En övergång till ett inventeringssystem som tar sikte på populationernas storlek och utbredning kan visserligen ge ett mer samlat underlag för förvaltningen, exempelvis vid planering av skydds jakt och andra förebyggande åtgärder. Samtidigt menar Advokatsamfundet att nyttan med ändringen framstår som begränsad så länge ersättningsystemet alltjämt är föryngringsbaserat.

Om inventeringen inte längre systematiskt dokumenterar föryngringar ser Advokatsamfundet vidare att det finns en risk att kopplingen mellan inventeringsbeslut och ersättningsbeslut försvagas. Detta skulle leda till ökad osäkerhet i tillämpningen och i praktiken innebära att samebyarna i större utsträckning behöver lägga mer resurser på egna utredningar för att styrka ersättningsgrundande förekomst av rovdjur. Det finns även en risk att ersättningsbesluten i ökad utsträckning skulle behöva baseras på bedömningar av "regelbunden" eller "tillfällig" förekomst, vilket enligt gällande praxis ställer höga krav på dokumentation. Om inventeringen inte längre är strukturerad för att fånga reproduktionscykeln, kan möjligheten att uppnå kravet på dokumentation försvåras. Detta skulle i sin tur kunna innebära lägre ersättningsnivåer för samebyarna, trots att den ersättningsgrundande förekomsten av rovdjur i praktiken inte är lägre.

Mot denna bakgrund riskerar den föreslagna ordningen, utan motsvarande anpassning av viltskadeförordningen, att skapa bristande samordning i regelverket och ökad rättsosäkerhet. Advokatsamfundet menar att det bör tydliggöras hur det föreslagna

inventeringssystemet förhåller sig till ersättningsregleringen och hur ett tillräckligt underlag för ersättningsbeslut ska säkerställas.

Under förutsättningar att inte viltskadeförordningen anpassas till den nu föreslagna lydelsen avstyrker Advokatsamfundet förslaget om rovdjursinventering.

Sanktionsavgifter och dubbelkriminalisering

Förslaget att införa sanktionsavgifter aktualiserar flera rättssäkerhetsfrågor som enligt Advokatsamfundet inte har analyserats tillräckligt. Det gäller inte minst frågan om vilka överträdelser som ska omfattas av sanktionsavgifter och hur dessa ska avgränsas i förhållande till straffrättsliga bestämmelser.

Avsaknaden av tydliga kriterier i lagförslaget riskerar att leda till oklarheter i tillämpningen och väcker frågor i förhållande till grundläggande rättssäkerhetsprinciper. Detta gäller särskilt den grundläggande principen om förbudet mot dubbel kriminalisering. I betänkandet identifieras att det finns risker med detta, men det saknas analyser eller förslag avseende hur dessa risker ska hanteras. Frågan är av central betydelse ur ett rättssäkerhetsperspektiv. Avsaknaden av en närmre analys och konkreta förslag i denna del är enligt Advokatsamfundet en påtaglig brist som behöver åtgärdas inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Advokatsamfundet avstyrker mot denna bakgrund förslaget om sanktionsavgifter.

Transport av skjutvapen med motordrivet fordon

Vidare framstår regleringen av transport av skjutvapen med motordrivet fordon i terräng i den föreslagna 7 kap. 6 § otillräckligt anpassad till de särskilda förutsättningar och behov som gäller för samer i bedrivandet av renskötseln. Det bör uttryckligen anges i lagtexten att renskötarna får transportera skjutvapen med motordrivet fordon i samband med utförande av renskötselarbete. Den ordning som gäller idag innebär att länsstyrelsen bemyndigar ett fåtal renskötare i en sameby att genomföra sådan transport. Det innebär i sin tur att renskötare inte kan avliva trafikskadade eller rovdjursrivna renar inom den tid som kan förväntas av djurskyddsskäl. Eftersom renskötseln bedrivs över stora områden och det inte sällan saknas mobiltäckning, är det inte praktiskt möjligt för den renskötaren som identifierar ett skadat djur att förlita sig på en annan renskötare som har bemyndigats att transportera skjutvapnet med motordrivet fordon. Avsaknaden av en uttrycklig reglering som beaktar dessa

förhållanden riskerar att skapa oklarhet i tillämpningen och svårigheter för den berörda minoriteten.

Advokatsamfundet avstyrker därför förslaget om transport av skjutvapen med motordrivet fordon.

Lagtekniska frågor

I 2 kap. 1 § i förslaget till viltförvaltningslag är allt vilt fredat om inte annat följer av bestämmelser om jakttid eller särskilda undantag. Mot denna bakgrund framstår förslaget om en särskild reglering av förbud mot jakt av valar i 4 kap. 13 § som lagtekniskt svårmotiverad. Det framgår inte varför ett sådant förbud behöver anges särskilt, trots att det redan följer av den generella fredningen.

Enligt 5 kap. 1 § i den föreslagna regleringen är det vidare endast vapen, metoder och medel som anges i lagen som är tillåtna. Samtidigt innehåller Bilaga 5 en förteckning över förbjudna jaktmedel och metoder. Även denna dubbla reglering framstår som inkonsekvent ur ett lagtekniskt perspektiv. Även om regleringen i denne del avser unionsrättsligt skyddade viltarter, utgör den angivna listan en avvikelse i förhållande till ordalydelsen i 5 kap. 1 §. Om endast uttryckligen tillåtna metoder får användas, saknas behov av en parallell reglering av förbjudna metoder. Detta riskerar enligt Advokatsamfundet att skapa oklarhet i tillämpningen.

Förslaget att ta bort möjligheten att fånga och flytta duvhök och i stället hänvisa till skydds jakt innebär en förändring av den gällande ordningen. Avseende just duvhöken är det enligt Advokatsamfundets uppfattning inte en tillräcklig motivering att hänvisa till att förändringen harmoniserar den aktuella regleringen, eftersom utredningen inte analyserar vilka praktiska konsekvenser detta kan få för verksamheter som bedriver uppfödning eller utsättning av fågel.

Den föreslagna regleringen innebär att eftersök klassificeras som en särskild form av jakt. Även om utredningen anger att detta inte ska påverka villkoren för genomförandet av eftersök, innebär klassificeringen att gränsen mellan jakt och eftersök blir mindre tydlig. Enligt Advokatsamfundet saknas en närmre analys av vilka konsekvenser detta kan få för hur reglerna ska tolkas och tillämpas, särskilt i situationer där olika bestämmelser kan var avsedda att gälla för jakt respektive eftersök.

Konsekvensanalys

Mot bakgrund av de brister i lagförslaget som redovisats ovan anser Advokatsamfundet att även den genomförda konsekvensanalysen i flera avseenden är otillräcklig. I analysen redovisas vad utredarna uppfattar som de positiva effekterna av regleringen, medan potentiella rättsliga och praktiska problem endast behandlas i begränsad utsträckning.

Enligt Advokatsamfundet bör en konsekvensanalys i första hand identifiera svårigheter eller ökade risker som kan uppkomma till följd av de föreslagna reglerna. Utredningen saknar i stor utsträckning sådan problematisering.

I lagförslaget föreslås en utökad registrering av uppgifter hos Naturvårdsverket. Även om utredningens förslag berör sekretess och problemen kring att säkra jägarens vapen och ammunition mot åtkomst och säkerhetshot, vill Advokatsamfundet poängtera att svårigheten med hanteringen av personuppgifter av detta slag inte ska underskattas. Advokatsamfundet saknar en fördjupad analys av proportionaliteten i den föreslagna personuppgiftshanteringen samt de integritetsrisker som kan vara förenade med en sådan registrering. Slutligen noterar Advokatsamfundet även att analysen i begränsad utsträckning behandlar de ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna av förslaget, särskilt i fråga om resursbehov hos berörda myndigheter.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander